

Voksne som tar fagbrev

Torgeir Nyen / Oddbjørn Raaum

Fafo-frokost

Oslo, 26. januar 2017

Stiftelsen Frischsenteret for samfunnsøkonomisk forskning

Ragnar Frisch Centre for Economic Research

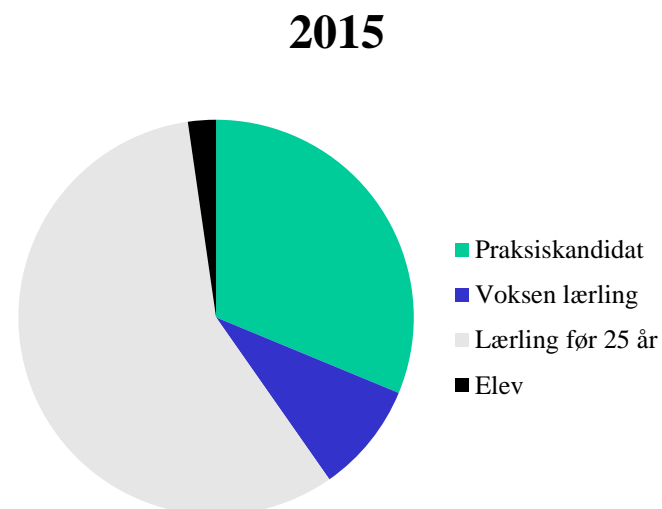
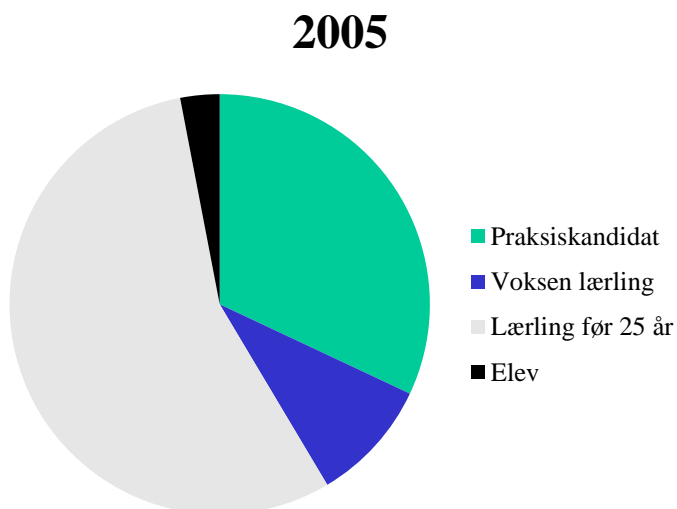
www.frisch.uio.no

En del av et større forskningsprosjekt

- «Adult Learning, Vocational Skills and Labour Market Outcomes» (NFR-finansiert)
- Hovedtema: Voksne som oppnår yrkesfaglige kvalifikasjoner (fagbrev)
  - Registerbaserte analyser av rekruttering og effekter
  - Kvalitative intervjuer med voksne som tar fagbrev
- Dagens tema: Hvem tar fagbrev som voksne? (sosial bakgrunn)
- Publikasjoner
  - Fafo-notat 2016:11
  - Artikkel i Søkelys på arbeidslivet, kommer vår 2017

Mange voksne tar fagbrev

- 170 000 fagbrev oppnådd av voksne over 25 år (1998-2015)
- 8-10 000 fagbrev årlig av voksne over 25 år fra 2005
- utgjør 46 prosent av alle fagbrev (1998-2015)
- stabilt i perioden 2005-2015 (40-45 %)

Veier til fagbrev for voksne

- **Praksiskandidatordningen**
  - Gir mulighet for å gå opp til fagprøve og få fagbrev på grunnlag av en lang og allsidig praksis
  - Formalisering av kompetanse opparbeidet gjennom arbeid, men ikke en ren dokumentasjonsordning
    - Kompetansen prøves gjennom fagprøven, inklusive teoretisk del
- **Voksne lærlinger**
  - Ordinær lære, men mulighet for full opplæring i bedrift, individuell tilpassing.

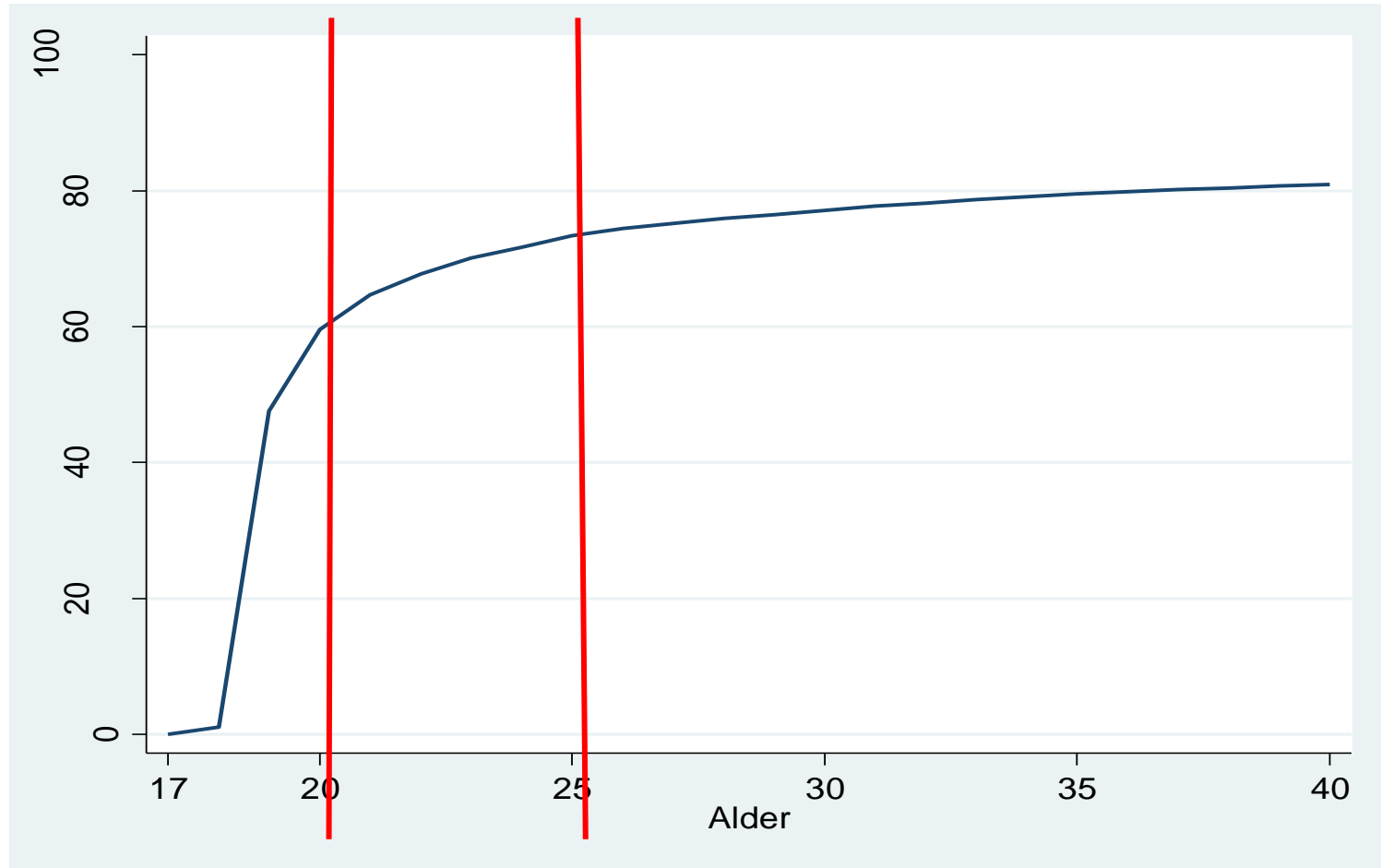
Hvorfor er det interessant?

- Gjennomføring?
  - I hvilken grad bidrar det til at flere oppnår fullført videregående opplæring?
- Sosial utjevning?
  - Har de som tar fagbrev som voksne en annen sosial bakgrunn enn dem som fullfører videregående opplæring som unge?
  - Eller har ordningene det samme sosiale rekrutteringsgrunnlaget som videregående opplæring/yrkesfag for øvrig?

Forventninger om sosial bakgrunn

- Praksiskandidatordningen
  - Uformell læring i arbeid gir grunnlag for formelle kvalifikasjoner
  - Kan gi en vei til formelle yrkeskvalifikasjoner/fullført vgo...
    - for grupper som lærer lettere gjennom arbeid, og kanskje har negative erfaringer med skole,
    - og som derfor har lavere sannsynlighet for å oppnå slike kvalifikasjoner gjennom skolebasert utdanning.
    - Sosial bakgrunn med foreldre med lite formell utdanning?
- Voksne lærlinger
  - Krever en forutgående beslutning om å gå inn i et lengre opplæringsløp, riktignok basert på læring gjennom arbeid
  - Samme sosiale bakgrunn som unge som tar yrkesfag?

Mange fullfører vgo som voksne

Bidrag til gjennomføring?

	1998-2015
Praksiskandidat	134 222
Første fullførte vgo	66,6
Fullført vgo yrkesfag før	19,3
Fullført vgo allmennfag før	14,2
Lærling som voksen (over 25 år)	34 837
Første fullførte vgo	51,8
Fullført vgo yrkesfag før	24,2
Fullført vgo allmennfag før	24,0

Praksiskandidater: 2,8 prosent (andel av 1973-kullet)

Lærling som voksen: 1,6 prosent (andel av 1973-kullet)

Sosial bakgrunn: Tre sett av analyser

- Første fullførte vgo (i hele kullet)
- De som ikke har fullført vgo ved 25-årsalder
- De som har fullført vgo ved 25-årsalder

Fullført videregående ved 40 år

Fire ulike veier :

- Yrkesfag før fylte 25 år eller i skole (23,3 %)
- Allmennfag/studiespesialisering (53,3%)
- Yrkesfag som praksiskandidat (2,8%)
- Yrkesfag som voksen lærling (25 år eller eldre) (1,6%)

Sosial bakgrunn:

- Foreldre utdanning, inntekt, ekteskapeleg status og trygdestatus (ved 19 års alder)

Hva kjennetegner de ulike veiene?

Multivariat regresjonsanalyse

- Familiekjenntegn samvarierer
- Alle kjennetegn på en gang
- Samvariasjon med et familiekjennetegn ad gangen, gitt verdi på de øvrige

Fullført videregående ved 40 år.

Regr.koeff på kjønn og familiebakgrunnskjennetegn

	Allmenn/ studiespes	Yrkesfag	Praksis kandidat	Voksen lærling	Ikke fullført
Kvinne	+				
Mors utd	+				
Fars utd	+				
Arbeidsinnt far	+				
Arbeidsinn mor	+				
Foreldre gift	+				
Mors alder	+				

Fullført videregående ved 40 år.

Regr.koeff på familiebakgrunnskjennetegn

	Allmenn/ studiespes	Yrkesfag	Praksis kandidat	Voksen lærling	Ikke fullført
Kvinne	+	-			
Mors utd	+	-			
Fars utd	+	-			
Arbeidsinn far	+	-			
Arbeidsinn mor	+	-			
Foreldre gift	+	0			
Mors alder	+	(-)			

Fullført videregående ved 40 år.

Regr.koeff på familiebakgrunnskjennetegn

	Allmenn/ studiespes	Yrkesfag	Praksis kandidat	Voksen lærling	Ikke fullført
Kvinne	+	-			-
Mors utd	+	-			--
Fars utd	+	-			--
Arbeidsinn far	+	-			--
Arbeidsinn mor	+	-			-
Foreldre gift	+	0			-
Mors alder	+	(-)			-

Fullført videregående ved 40 år. Regr.koeff på familiebakgrunnskjennetegn

	Allmenn/ studiespes	Yrkesfag	Praksis kandidat	Voksen lærling	Ikke fullført
Kvinne	+	-	-	-	-
Mors utd	+	-	--	-	--
Fars utd	+	-	--	-	--
Arbeidsinn far	+	-	--	-	--
Arbeidsinn mor	+	-	0	0	-
Foreldre gift	+	0	(-)	-	-
Mors alder	+	(-)	(-)	0	-

Sosial rekruttering - viktigste funn

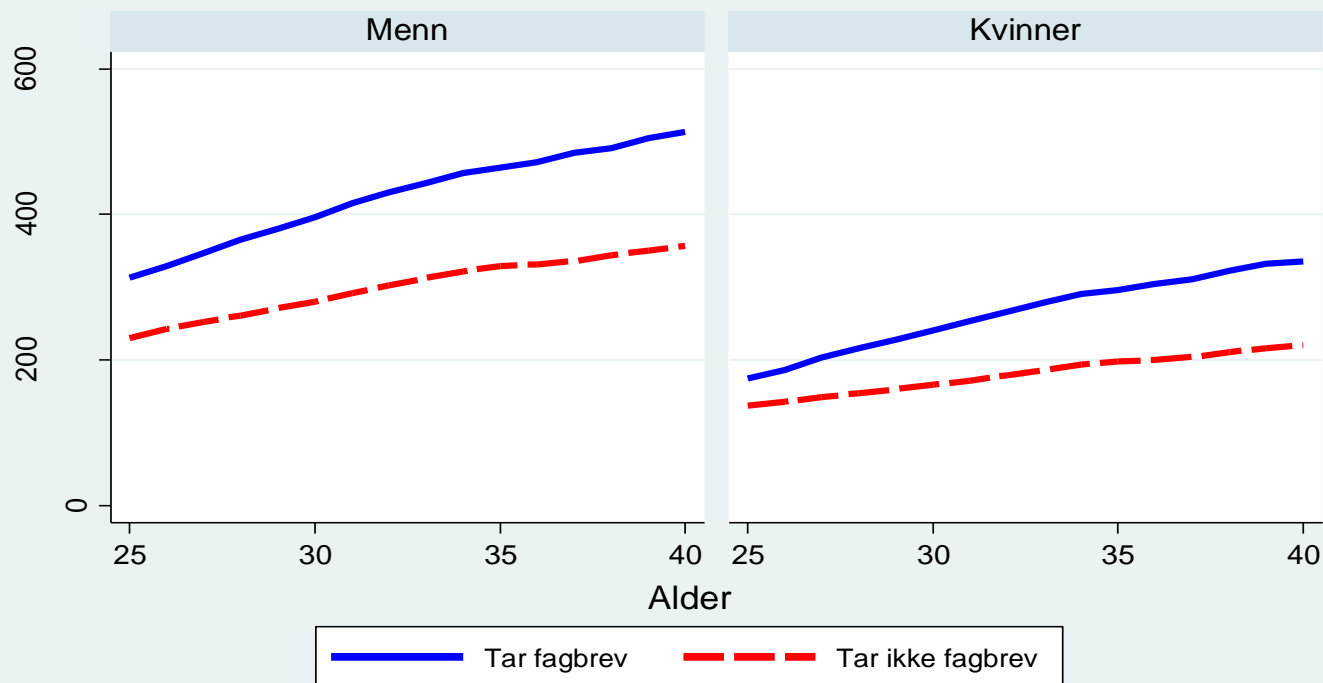
- Omkring 4% av kullet har fullført videregående ved alder 40 via fagbrev som voksen
- Førstegangsfullførerne har en sosial bakgrunn svært lik dem som ikke oppnår videregående kompetanse:
  - Oftere unge foreldre med kort utdanning og lav yrkesinntekt.
- Praksiskandidatordningen bidrar til en sosial rekruttering til utdanning som bryter med det vanlige mønsteret.
- Voksne lærlinger har en sosial bakgrunn som ligner mer på hva vi finner hos dem som tar yrkesfag som unge.
- Tilsvarende mønster når vi ser på fagbrev som voksen blant de som ikke har fullført vgs ved 25 års alder.

Gir fagbrev som voksen uttelling i arbeidslivet?

- **Foreløpige resultater**
- Smakebiter fra neste studie
- Registerdata: Effekt på årlig arbeidsinntekt
- Følger personer uten fullført videregående ved
alder 25, fra 25 til 40 års alder

Arbeidsinntekt, 25-40 år (2014-kroner). Uten fullført vgs ved alder 25. (Foreløpige resultater)

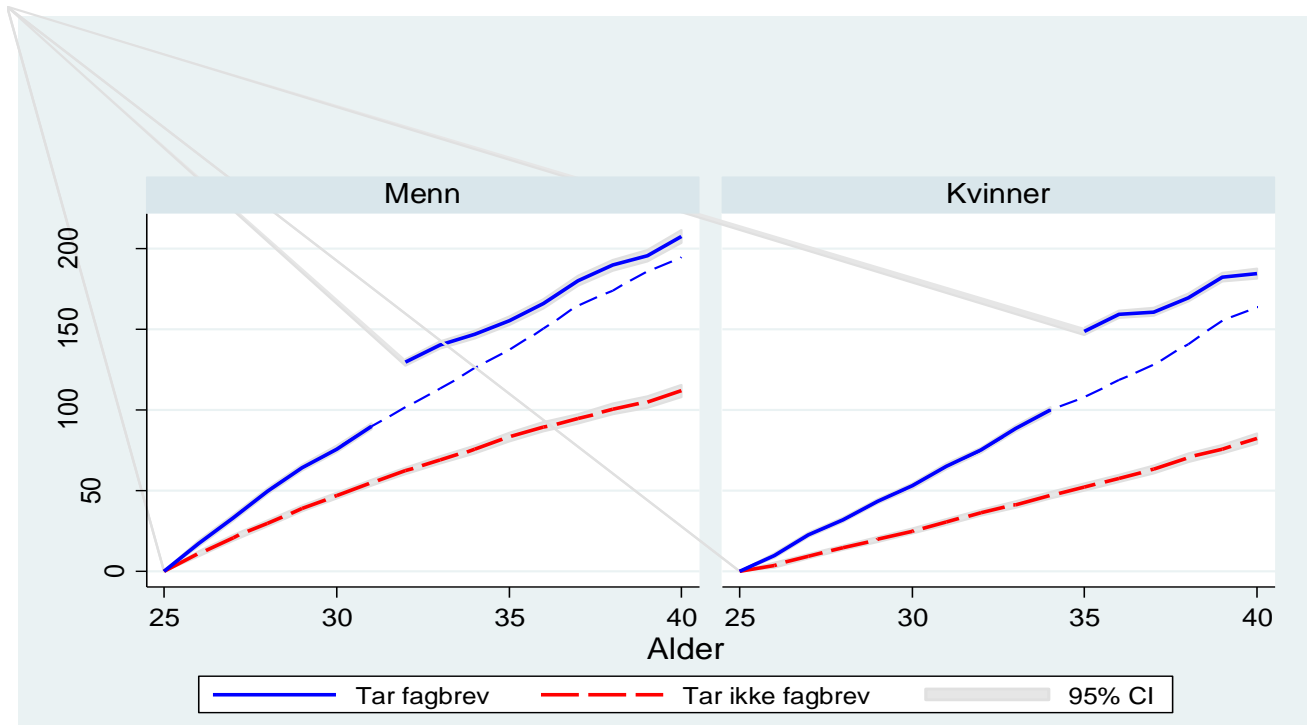
Inntekten er høyere for dem som tok fagbrev som voksen.

*Men; også **høyere inntekt** før de fullførte!*

=>

Positiv seleksjon

Inntektseffekt av fagbrev som voksen (Foreløpige resultater.)

Stiplet linje:
Kontrafaktisk
inntekt; hva vi ville
de som tok fagbrev
som 32-åringen
(menn, 34 kvinner)
tjent dersom de ikke
hadde tatt fagbrev.

Effektanslag : Differanse mellom heltrukken og stiplet blå kurve. Større effekt for kvinner enn menn? Avtar over tid?